

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 7 Ekim 2025
Sayı : 1394

Nimet ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

10/3183

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de son yıllarda derinleşen ekonomik kriz, yüksek enflasyon, gelir adaletsizliği ve işsizlik oranlarındaki artış, yoksulluğu geniş toplum kesimleri açısından kalıcı bir hale getirmiştir. Özellikle kadınların yönettiği ya da gelir katkısının büyük bölümünü sağladığı hanelerde bu olumsuz etkiler çok daha yıkıcı biçimde hissedilmektedir.

Kadınların ekonomik yaşamda karşı karşıya kaldığı eşitsizlikler, yoksulluğun kadınlaşması olgusunu derinleştirmekte; artan hayat pahalılığı ve ücret dengesizlikleri, kadınların hem ev içi hem de kamusal alandaki yükünü ağırlaştırmaktadır.

Bu çerçevede, giderek artan yoksulluğun kadınlar ve ev bütçesi üzerindeki etkilerinin, nedenlerinin, sonuçlarının ve çözüm yollarının tespit edilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Nimet ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Son yıllarda ülkemizde yoksulluk sınırının altında yaşayan hane sayısı hızla artmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve bağımsız araştırma kuruluşlarının verileri, özellikle kadınların yönettiği hanelerin yoksulluktan orantısız biçimde etkilendiğini göstermektedir.

Kadınlar, gelir kayıpları ve hayat pahalılığı nedeniyle temel gıda, barınma, eğitim ve sağlık harcamalarını karşılamakta güçlük çekmektedir. Ücretsiz ev içi emek, kadınların işgücüne katılım oranını düşürmekte; bu durum aynı zamanda güvencesiz ve kayıt dışı istihdamın artmasına neden olmaktadır.

Yoksulluğun kadınlar üzerindeki psikolojik ve toplumsal etkileri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle birleştiğinde derin sosyal sorunlara yol açmaktadır. Ev içi şiddette artış, çocuk işçiliği riski, eğitime erişim güçlükleri ve beslenme yetersizlikleri bu tabloyu ağırlaştırmaktadır.

Avrupa Birliği ve OECD ülkelerinde kadın istihdam oranları yüzde 45–60 arasında değişirken, Kuzey Avrupa ve İskandinav ülkelerinde bu oran daha da artmaktadır. Türkiye’de kadın istihdamı ve işgücüne katılım oranı bakımından en alt sıralarda yer almaktadır.

Nimet ÖZDEMİR

İstanbul Milletvekili

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2025 yılı Ağustos verilerine göre; kadınların işgücüne katılım oranı %36,9, istihdama katılım oranı %32,6 olarak açıklanmıştır. Kadın işsizlik oranı %11,6 seviyesindeyken, bu oran 15–24 yaş aralığındaki genç kadınlarda %22,7'ye yükselmektedir.

TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması (2024) verilerine göre, kadınlarda yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altında olanların oranı **%31,5'e** ulaşmıştır. Bu oran her üç kadından birinin yoksulluk riskiyle karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Kadınların yönettiği hanelerde yoksulluk riski, erkeklerin yönettiği hanelere göre **%28 daha yüksektir**.

Resmi gazetede yayınlanan **2025–2028 Ulusal İstihdam Stratejisi** belgesine göre kadınların kayıt dışı istihdam oranı erkeklere kıyasla belirgin biçimde yüksektir. 2023 yılı istatistiklerinde erkek çalışanların **%23,1'i**, kadın çalışanların ise **%32,2'si** kayıt dışı çalışmaktadır. Tarım sektöründe kayıt dışı istihdam oranı erkeklerde **%73,5**, kadınlarda ise **%90,6** olarak kaydedilmiştir. Bu tablo, kadınların sosyal güvenceye erişimindeki derin eşitsizliği ortaya koymaktadır.

Bağımsız araştırma kuruluşları (Derin Yoksulluk Ağı, KONDA vb.) kadınların hane içi harcama kalemlerinde gıda, kira, enerji ve eğitim giderlerinin son iki yılda ortalama **%180 oranında arttığını** ortaya koymaktadır.

TÜRK-İŞ verilerine göre **Eylül 2025** itibarıyla; Dört kişilik bir ailenin **açlık sınırı 27.970 TL**, **Yoksulluk sınırı 91.109 TL** olarak açıklanmıştır. Bekâr bir çalışanın **yaşama maliyeti 36.305 TL** olmuştur.

Aynı dönemde “mutfak enflasyonu” olarak tanımlanan gıda harcamalarındaki artış oranı, bir önceki aya göre **%3,17**, yılın ilk dokuz ayında ise **%32,67** olarak gerçekleşmiştir.

Kadınlar çoğunlukla ailede ilk olarak kendi ihtiyaçlarından feragat etmekte; çocukların beslenme, giyim ve eğitim masraflarını karşılayabilmek için borçlanmaktadır. Yoksulluğun bu denli kadınlaşması, yalnızca ekonomik bir sorun değil; aynı zamanda sosyal, psikolojik ve toplumsal cinsiyet eşitliği açısından ciddi bir krizdir.

Gelir yetersizliği; kadınların sağlık hizmetlerine erişimini, doğum öncesi ve sonrası bakım olanaklarını, çocukların beslenmesini ve eğitim fırsatlarını doğrudan etkilemektedir. Kadınların büyük bir bölümü, yaşlı ve çocuk bakımını üstlenmek zorunda kaldığı için tam zamanlı işlerde çalışamamakta; yarı zamanlı veya güvencesiz işlerde düşük ücretlerle geçinmeye çalışmaktadır.

Kadın yoksulluğunun bu denli artması, hanelerdeki gıda güvenliğini zayıflatmakta, çocuk yoksulluğu oranlarını yükseltmekte ve toplumun geleceğini tehdit etmektedir.

Kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesi, sosyal destek mekanizmalarının cinsiyet duyarlı hale getirilmesi, bakım hizmetlerinin kamusal sorumluluk kapsamında yeniden düzenlenmesi ve gelir adaletini esas alan politikaların oluşturulması toplumsal refahın temel koşuludur.

Bu kapsamda, giderek artan yoksulluğun kadınlar ve ev bütçesi üzerindeki etkilerinin nedenlerinin, boyutlarının ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulmasını önemli ve gerekli görmekteyiz.

1394 İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Gamze TAŞCIER	ANKARA	
Ayhan BARUT	Adana	
Semra DİNLER	Ankara	
Oyge Taşkest	Sakarya	
Selma Kocart	~~Sakarya~~	
Mahmut Tando	~~Sakarya~~	
A. SİBEL YANIKÖMERÖĞLU	İSTANBUL	
Melhat Güelmer	HATAY	
Ali Kavrakbaşı	usak	
Filiz Kocayolu	İstanbul	
Cem Aşar	Tekirdağ	
M. Salih UZUN	İzmir	
Sibel Süçmez	Tekirdağ	
~~S. Kocayolu~~	Aydın	
Aşkın Genç	KATMENİ	
Canral Enginyer	İstanbul	
Seyit TORUN	ORDU	
Bulent Tercan	Aydın	
Heli Aşkar	Uludağ	
Namık Tan		

